

MT

MT

MT

IL-KUMMISSJONI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

Brussell, 4.12.2008
COM(2008) 816 finali

2008/0246 (COD)

Proposta ghal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

**dwar id-drittijiet tal-passigġieri meta jivvjagġaw bil-bahar jew fuq l-ilmijiet interni
navigabbli u li jemendaw r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-
awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-
konsumaturi**

{SEC(2008) 2950}

{SEC(2008) 2951}

MEMORANDUM TA' SPJEGAZZJONI

1. SFOND TAL-PROPOSTA

1.1. Raġunijiet u ghanijiet

Il-proċess tal-ftuħ tas-suq tat-trasport tal-passiġġieri bil-baħar tnieda fl-1986 u gie kkonsolidat fl-1992 meta s-swieq tat-trasport marittimu nfethu bejn l-Istati Membri. Madankollu, il-ftuħ ta' suq ma jkunx komplut sakemm il-konsumaturi, u mhux biss il-kumpaniji, ikunu jistgħu jiksibu l-benefiċċji massimi. Drittijiet effettivi tal-konsumatur huma essenzjali sabiex jigi żgurat li l-liberalizzazzjoni tippermetti għażliet veri u tagħti lill-konsumaturi l-kunfidenza li jibdlu l-modi ta' trasport jekk ikunu jixtiequ jagħmlu hekk.

Fil-White Paper "Il-politika Ewropea għat-trasport għall-2010: iż-żmien tad-deċiżjoni"¹ il-Kummissjoni Ewropea pprevediet l-istabbiliment tad-drittijiet tal-passiġġieri fil-modi kollha tat-trasport u b'hekk tpoġġi lill-utenti fiċ-ċentru tal-politika tat-trasport. Il-hteġa għall-azzjoni f'dan ir-rigward kienet enfasi enfasizzata aktar fil-Komunikazzjoni tas-16 ta' Frar 2005² dwar it-tisħiħ tad-drittijiet tal-passiġġieri fi hdan l-Unjoni Ewropea fejn il-Kummissjoni pprezentat approċċ politiku ta' kif testendi l-miżuri tal-protezzjoni tal-passiġġieri għall-modi kollha ta' trasport. F'dik il-Komunikazzjoni l-Kummissjoni diġà identifikat liema drittijiet għandhom jissahħu b'azzjoni Komunitarja, irrISPettivament mill-mezz ta' trasport.

Il-passiġġieri jehtiegu sett komuni ta' prinċipji li japplikaw għall-modi kollha ta' trasport, biex ikunu jistgħu jkun aktar konxji fil-pront dwar id-drittijiet tagħhom jekk tinqala' xi problema matul il-vjaġġ tagħhom bi kwalunkwe forma ta' trasport.

Fir-rigward tat-trasport marittimu, il-Kummissjoni Ewropea identifikat id-drittijiet li għejjin biex jissahħu: 1) miżuri speċifiċi favur il-persuni b'mobilità mnaqqsa; 2) soluzzjonijiet awtomatiċi u immedjati meta l-vjaġġ jigi interrott (dewmien twil, kanċellazzjonijiet u rifjut tal-garr); 3) obbligi tal-informazzjoni għall-passiġġieri, u; 4) trattament tal-ilmenti u mezzi ta' rimedju;

Diġà hemm proposta tal-Kummissjoni għal Regolament dwar ir-responsabilità tat-trasportaturi tal-passiġġieri bil-baħar u fuq l-ilmijiet interni navigabbli f'każ ta' inċident³.

1.2. Trasport marittimu

Tnejn u għoxrin mis-27 Stat Membru tal-Unjoni Ewropea huma pajjiżi kostali. Erbgħa minn dawn it-22 Stat Membru (ir-Renju Unit, l-Irlanda, Malta u Ċipru) huma gzejjer u tmienja oħra (il-Portugal, Spanja, Franza, l-Italja, il-Greċja, id-Danimarka, l-Iżvezja u l-Finlandja) għandhom arċipelagi jew gzejjer kbar b'popolazzjonijiet kbar. Fl-arċipelagi u fir-reġjuni periferiċi u l-aktar imbiegħda tal-Unjoni Ewropea, fejn it-taffiku dens tal-passiġġieri bil-baħar

¹ COM(2001) 370, 12.9.2001.

² COM(2005) 46.

³ Fl-2005 il-Kummissjoni diġà ressqet proposta għal Regolament dwar ir-responsabilità f'każ ta' mewt jew korrimment u li bhal issa tinsab quddiem il-Kunsill u l-Parlament Ewropew: Proposta għal regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-obbligazzjoni [ir-responsabbiltà] ta' min iġorr il-passiġġieri bil-baħar u fuq ilmijiet interni f'każ ta' inċidenti - COM(2005) 592.

huwa essenzjali għall-integrazzjoni tagħhom fir-realtà soċjali u ekonomika tal-Unjoni Ewropea, ta' spiss ma jkunx hemm mod alternattiv ta' trasport.

Matul dawn l-aħħar tletin sena, kien hemm żieda qawwija fil-mobilità fl-Ewropa. Għal miljuni ta' ċittadini l-ivvjagġar sar realtà, il-mobilità hija neċessità. Dan il-fenomeni huwa dovut għal għadd ta' fatturi, imma fuq kollox għat-tkabbir ekonomiku, il-kompletar tas-suq intern, spejjeż inqas għall-ivvjagġar u l-progress lejn "żona Ewropea mingħajr fruntieri interni"⁴. Bħala riżultat dirett ta' dan l-iżvilupp, fl-2006 għaddew mill-portijiet tal-Unjoni Ewropea 398 miljun ruh.⁵

L-importanza tat-trasport tal-passiġġieri bil-baħar hija riflessa fl-għadd ta' operatori involuti. Hemm kważi 300 operatur tal-bastimenti RoRo (Roll-on, Roll-off) fis-swieq Ewropej u l-Ewropa għandha bejn wiehied u iehor 800 port tal-passiġġieri. It-trasport tal-passiġġieri bil-baħar huwa mqassam b'mod ekwu mal-Ewropa kollha, b'għadd simili ta' rotot li jgħorru aktar minn miljun passiġġier kull sena f'kull waħda miż-żoni kostali tal-Unjoni Ewropea (il-Baħar Baltiku, il-Baħar tat-Tramuntana u l-Baħar Mediterran).

1.3. Kwistjonijiet indirizzati

L-għan ta' din il-proposta huwa li tistabbilixxi d-drittijiet tal-passiġġieri tal-baħar, domestiċi u internazzjonali, fosthom dawk li għandhom diżabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa, sabiex titjieb l-attrazzjoni u l-kunfidenza fit-trasport marittimu, kif ukoll biex jinkisbu kundizzjonijiet indaqs għat-trasportaturi mill-Istati Membri differenti u għall-modi l-oħra tat-trasport. Essenzjalment, il-proposta tistipula dispożizzjonijiet dwar dawn:

- Aċċessibilità, in-nondiskriminazzjoni u l-assistenza għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa.
- Obbligi fuq it-trasportaturi meta l-vjaġġ jiġi interrott f'każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien;
- Obbligu li l-passiġġieri li qed jivvjagġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni navigabbli jiġu mgħarrfa dwar id-drittijiet tagħhom;
- Trattament tal-ilmenti;
- Regoli ġenerali tal-infurzar.

2. AMBITU TAL-APPLIKAZZJONI

Din il-proposta tkopri s-servizzi kummerċjali domestiċi u internazzjonali tal-passiġġieri marittimi u fuq l-ilmijiet interni navigabbli. L-għan tagħha huwa li tistabbilixxi regoli minimi dwar l-informazzjoni għall-passiġġieri marittimi kollha qabel u matul il-vjaġġ tagħhom, tindirizza l-kwistjonijiet tal-interruzzjonijiet tal-vjaġġi, ir-regoli li għandhom jiġu osservati f'każ ta' dewmien, it-trattament tal-ilmenti u l-ghoti tal-assistenza lill-persuni b'mobilità mnaqqsa. Fir-rigward ta'dak li jikkonċerna r-riżoluzzjoni tat-tilwim, din il-proposta għal Regolament tippovdi għall-istabbiliment ta' entitajiet indipendenti.

⁴ L-Artikolu 2 tat-Trattat tal-Unjoni Ewropea.

⁵ Sors: Eurostat. Minhabba l-għadd doppju dan jirriprezenta xi 199 miljun passiġġier marittimu.

Il-qafas ġuridiku eżistenti li jirregola s-settur tat-trasport marittimu huwa maqsum f'dawn il-kategoriji li ġejjin: il-konvenzjonijiet internazzjonali; il-leġislazzjoni Ewropea (u l-implimentazzjoni sussegwenti fil-liġi nazzjonali); il-leġislazzjoni nazzjonali; u l-ftehimiet volontarji.

B'mod ġenerali, il-leġislazzjoni internazzjonali u Ewropea fis-seħh tikkonċentra l-aktar fuq kwistjonijiet ta' sikurezza.

Ir-referenza ewlenija għall-avvenimenti kritiċi tinsab fid-Direttiva dwar it-tours kollor kompriz⁶; għalkemm din ma tirriflettix stampa kompletament armonizzata: sitwazzjonijiet ta' trattament inugwali ta' passiġġieri differenti involuti fl-istess tip ta' avveniment jista' jkollhom protezzjoni differenti.

Id-Direttiva 2003/24, li temenda d-Direttiva 98/18/KE dwar ir-regoli u n-normi ta' sigurtà [sikurezza] għal vapuri tal-passiġġieri li jaħdmu vjaġġi domestiċi⁷, tinkludi rekwiżiti speċifiċi għall-persuni b'mobilità mnaqqsa, b'mod partikolari l-aċċess għall-bastimenti, is-sinjali, sistemi tar-rilej tal-messaġġi, is-sistemi tal-allarm u r-rekwiżiti addizzjonali, imfassla biex jiżguraw il-mobilità fuq il-bastimenti. Il-kwistjoni tal-aċċessibilità tal-bastimenti godda għas-servizzi internazzjonali giet irregolata mir-Rakkomandazzjonijiet tal-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali dwar id-Dizinn u l-Operat tal-Bastimenti tal-Passiġġieri sabiex jindirizzaw il-bżonnijiet tal-Anzjani u l-Persuni b'dizabilità⁸.

Fir-rigward tal-leġislazzjoni nazzjonali, f'xi Stati Membri tal-UE, hemm ukoll xi regolamenti speċifiċi dwar id-drittijiet tal-persuni b'mobilità mnaqqsa fis-settur tat-trasport u b'mod partikolari fis-settur marittimu. Dawn ir-regoli huma prinċipalment amministrati minn xi awtorità pubblika u, sa ċertu punt, ikopru l-aċċess tal-persuni b'mobilità mnaqqsa għat-trasport marittimu. Mhuwix ċert sa fejn dawn ir-regoli jagħtu lill-persuni b'mobilità mnaqqsa d-dritt li fil-prattika jitolbu aċċess għat-trasport marittimu u l-assistenza jekk mehtieg.

Madankollu, servizzi oħra domestiċi u internazzjonali tat-trasport marittimu huma rregolati fil-livell nazzjonali għal għadd ta' kwistjonijiet biss bħan-nondiskriminazzjoni, l-assistenza, l-informazzjoni u l-aċċessibilità tal-portijiet. Il-liġijiet tal-Istati Membri joffru soluzzjonijiet differenti għall-passiġġieri u livelli differenti ta' protezzjoni. L-assistenza pprovduta lill-persuni b'dizabilità tvarja hafna minn Stat Membru għall-iehor.

Din il-proposta ssahhah id-drittijiet tal-konsumatur billi tippromwovi t-trasparenza tal-prezzijiet u n-nondiskriminazzjoni fil-qasam tat-tariffi abbażi tan-nazzjonalità jew ir-residenza. Tistabbilixxi wkoll il-prinċipju ġenerali li jipprojbixxi li persuni b'mobilità mnaqqsa jiġu rrifjutati milli jingarru. Din il-kategorija ta' passiġġieri ta' spiss tiġi miżmuma mill-tivjaġġa bil-bastimenti minhabba nuqqas ta' aċċessibilità għal dawn is-servizzi u n-nuqqas min-naħa tal-kumpaniji li jhaddmu l-bastimenti li joffru l-assistenza mehtiega. Hijap projbita kwalunkwe diskriminazzjoni minhabba dizabilità jew mobilità mnaqqsa fir-rigward ta' riservazzjoni ta' vjaġġ jew ta' tluġh abbord.

⁶ Id-Direttiva 90/314/KEE: Ir-Regolamenti dwar il-vjaġġi kollor kompriz (package travel), il-vaganzi kollor kompriz u t-tours kollor kompriz (GU L 158, 23.6.1990, p. 59).

⁷ Id-Direttiva 2003/24/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' April 2003 li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 98/18/KE dwar ir-regoli u n-normi ta' sigurtà għal vapuri tal-passiġġieri (GU L 123, 17.5.2003, p. 18).

⁸ IMO MSC/Circ.735.

3. KONSISTENZA MA' POLITIKI U GHANIJET OHRA TAL-UE

Il-proposta għal Regolament għandha tikkontribwixxi biex jintlaħqu l-ghanijiet tat-Trattat billi tiżgura livell msahha ta' protezzjoni tal-konsumatur, tal-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni u l-eskluzzjoni tal-persuni b'diżabilità u tippermetti liċ-ċittadini tal-Ewropa biex jiehdu vantaġġ shiħ tal-opportunitajiet maħluqa mis-suq intern.

L-istabbiliment u t-tishih ulterjuri tad-drittijiet tal-passiġġieri jirrifletti l-prijorità għolja li t-Trattat ta' Amsterdam jagħti lill-protezzjoni tal-konsumatur. Fil-komunikazzjoni tagħha "Strategija 2007-2013 tal-UE għall-Politika tal-Konsumatur li tagħti s-setgħa lill-konsumaturi, ittejjeb il-benessri tagħhom, u tħarishom b'mod effettiv"⁹ il-Kummissjoni tistqarr li wahda mill-prijoritajiet hija li tpogġi lill-konsumaturi fiċ-ċentru ta' politiki oħra tal-UE. Il-Komunikazzjoni tinnota li sar progress fl-integrazzjoni tal-interessi tal-konsumaturi, fost l-oħrajn fit-trasport bl-ajru. L-ghan għall-gejjieni huwa li wiehed jibni fuq dawn il-kisbiet sabiex l-integrazzjoni tal-interessi tal-konsumaturi ssir aktar sistematika. Għalhekk il-Kummissjoni qed testendi d-drittijiet tal-passiġġieri li ġew żviluppati fis-settur tal-avjazzjoni għall-modi l-oħra ta' trasport, b'mod partikolari għall-passiġġieri b'mobilità mnaqqsa.

Il-proposta fir-rigward tad-drittijiet tal-passiġġieri tas-servizzi tat-trasport marittimu hija konsistenti mall-ghanijiet li tiġi miġġielda l-eskluzzjoni soċjali, peress li tistabbilixxi l-prinċipju tan-nondiskriminazzjoni u tal-assistenza għall-persuni b'diżabilità. Il-proposta hija wkoll konformi mal-Artikolu 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, li tistabbilixxi prinċipju ġenerali li jipprojbixxi kwalunkwe diskriminazzjoni abbażi ta' kwalunkwe raġuni bħas-sess, ir-razza, il-kulur, l-origini etnika jew soċjali, il-karatteristiċi ġenetiċi, il-lingwa, ir-religjon jew it-twelmin, l-opinjoni politika jew kwalunkwe opinjoni oħra, l-appartenenza għal minorità nazzjonali, il-proprietà, il-wild, id-diżabilità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali. Torbot ukoll mall-Artikolu 13 tat-Trattat tal-KE, li jippermetti lill-Komunità tiġġieled id-diskriminazzjoni fl-oqsma tal-kompetenza Komunitarja. Il-proposta hija wkoll konformi mal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità, iffirmata mill-Istati Membri u mill-Komunità Ewropea.

L-Artikolu 12 tat-Trattat tal-KE jipprovdi li kwalunkwe diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità hija projbita. Għalhekk, fis-settur marittimu wkoll, u bla ħsara għall-obbligi tas-servizz pubbliku li jeżiġu tariffi soċjali, il-kundizzjonijiet tal-kuntratti u t-tariffi applikati mit-trasportaturi jew mill-bejgiegħa l-oħra tal-biljetti għandhom jiġu offruti lill-pubbliku ġenerali mingħajr diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità jew il-post tar-residenza tal-konsumatur aħhari jew tal-post tal-istabbiliment tal-bejgiegħ tal-biljetti fi ħdan il-Komunità.

Id-dimensjoni tal-politika tal-UE tal-konsumatur tinsab fil-qalba tal-fażi li jmiss fis-suq intern, kif stipulat fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Kunsill Ewropew tar-Rebbiegħa dwar ir-Revizjoni tas-Suq Uniku¹⁰. Is-suq uniku jiġġenera benefiċċji għall-konsumaturi billi jżid l-għażla u jnaqqas il-prezzijiet u jipprovdi protezzjoni adegwata.

F'dan ir-rigward, l-istabbiliment tad-drittijiet tal-passiġġieri li jivvjaġġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni navigabbli għandhom jikkumplimentaw il-progress miksub fis-settur tat-trasport fil-qafas tas-Suq Uniku Ewropew. Din il-proposta tiżgura li l-passiġġieri marittimi

⁹ KUMM(2007) 99.

¹⁰ Suq Uniku għaċ-ċittadini - Rapport Interim għall-Kunsill Ewropew tar-Rebbiegħa 2007, Brussell, COM(2007)60, 21.2.2007.

jistgħu jgawdu protezzjoni aħjar sabiex jibbenefikaw bis-shih mis-Suq Uniku u jkollhom il-kunfidenza li jieħdu vantaġġ minnu.

4. KONSULTAZZJONI MAL-PARTIJET INTERESSATI

4.1. Konsultazzjoni pubblika

Fl-2006, il-Kummissjoni Ewropea nediet konsultazzjoni pubblika dwar id-drittijiet tal-passiġġieri marittimi, li parti minnha kkonċentrat fuq id-drittijiet tal-persuni b'mobilità mnaqqa matul vjaġġ bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni navigabbli. Ir-risultati ta' din il-konsultazzjoni ġew ippubblikati fil-wesajt tad-DG TREN fis-6 ta' Diċembru 2006 u ssupplimentati bil-konklużjonijiet tal-laqgħa li saret fit-18 ta' Jannar 2007 bejn il-partijiet interessati u s-servizzi tad-DG TREN.

Il-partecipanti kienu prattikament unanimi fil-fehma li għandu jkun hemm livell minimu komuni ta' protezzjoni tad-drittijiet tal-konsumaturi madwar l-Ewropa kollha, irrispettivament mill-modi ta' trasport jew minn jekk il-vjaġġ isehhx kollu fi Stat Membru wieħed jew jekk jaqsamx fruntieri interni jew esterni. Kien enfasizzat li l-passiġġieri marittimi huma ta' spiss fost l-aktar membri vulnerabbli tas-soċjetà, li mhumix imdorrijin jew li ma għandhomx il-mezzi biex iressqu lment jew iqumu għad-drittijiet tagħhom.

Il-kontribuzzjonijiet riċevuti wrew qasma ċara bejn l-operaturi marittimi u l-assocjazzjonijiet u l-federazzjonijiet tagħhom fuq naħa u l-assocjazzjoniet tal-konsumaturi fuq in-naħa l-oħra, anki jekk kollha qablu li huwa meħtieġa minimu ta' kundizzjonijiet indaqs. Bħala regola ġenerali, l-operaturi jaraw biss htieġa limitata għal regolament fil-livell tal-Komunità, mentri l-assocjazzjonijiet tal-konsumaturi jitolbu drittijiet estensivi għall-passiġġieri u iżjed u iżjed fejn jidhlu d-drittijiet tal-passiġġieri b'mobilità mnaqqa. Il-biċċa kbira tat-tweġibiet riċevuti mingħand il-gvernijiet tal-Istati Membri appoġġaw it-tishih ulterjuri tal-protezzjoni fis-settur permezz ta' intervent tal-UE.

Fir-rigward tal-persuni b'mobilità mnaqqa l-maġġoranza tal-partecipanti, fosthom l-Istati Membri u l-awtoritajiet lokali li taw sehemhom fil-konsultazzjoni, iqisu li d-drittijiet tal-persuni b'mobilità mnaqqa għandhom ikunu regolati mill-istess erba' prinċipji (innondiskriminazzjoni, l-aċċess, l-assistenza u l-informazzjoni xierqa) irrispettivament mill-liema mod ta' trasport jintuza, soġġetti għall-fatturi speċifiċi ta' kull mod ta' trasport.

Il-partecipanti kollha fil-konsultazzjoni jaqblu wkoll dwar il-punt li ġej: li hu, li l-ispejjeż addizzjonali tal-miżuri biex jittejbu l-aċċessibilità u l-assistenza għall-persuni b'mobilità mnaqqa ma għandhiex tingarr minn dawn tal-aħħar wehdom.

Waq t il-laqgħa bejn il-partijiet interessati u s-servizzi tad-DG TREN li saret fit-18 ta' Jannar 2007, hadd minn dawk preżenti, meta mistoqsija esplicitament, ma ddubita l-htieġa tar-regolamentazzjoni legali u l-armonizzazzjoni fil-livell tal-UE.

Madankollu, il-kontributuri differenti fil-konsultazzjoni għandhom ideat differenti dwar kemm hija kbira l-problema fir-rigward ta' ċerti kwistjonijiet bħall-informazzjoni, l-aċċessibilità u l-infurzar.

4.2. Ġbir u użu tal-gharfien esperti

F'Ottubru 2006 il-Kummissjoni rċeviet opinjoni minghand il-Forum Ewropew tal-Energija u t-Trasport li tteġġeġ għal azzjoni Komunitarja fil-qasam tad-drittijiet tal-passiġġieri marittimi.

Il-Kummissjoni qiset ukoll studju indipendenti kkommissjonat mid-DG TREN fl-2005-2006 dwar l-"Analiżi u l-valutazzjoni tal-livell ta' protezzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri fis-settur tat-trasport marittimu tal-UE". Dan l-istudju eżamina d-drittijiet tal-passiġġieri lil jhabbtu wiċċhom ma' tfixkiliet imma wkoll il-protezzjoni tad-drittijiet tal-persuni b'mobilità mnaqqsa.

Il-konkluzjoniet kumplessivi tal-istudju generali kienu li l-protezzjoni tal-passiġġieri ma kinetx totalment sodisfaċenti minhabba, fost l-oħrajn, in-nuqqas tal-uniformità fir-rigward tal-ambitu u tal-miżuri tal-protezzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri; in-nuqqas ta' qafas għal soluzzjonijiet immedjati u predefiniti għall-każijiet ta' kanċellazzjoni u dewmien; u n-nuqqas ta' informazzjoni għall-passiġġieri dwar id-drittijiet tagħhom f'każ ta' avveniment kritiku.

Minn barra dan, fir-rigward tal-persuni b'mobilità mnaqqsa, kien konkluz li hemm differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri f'termini ta' protezzjoni tal-persuni b'mobilità mnaqqsa u li hemm fejn wiehed itejjeb is-sitwazzjoni tagħhom; titjeb partikolari jista' jsir fejn tidhol l-aċċessibilità fil-portijiet u l-bastimenti, in-nondiskriminazzjoni u l-assistenza.

4.3. Valutazzjoni tal-impatt

Il-valutazzjoni tal-impatt imwettqa skont il-Linji gwida stabbiliti essenzjalment kopriet l-prinċipji tal-kumpens u l-assistenza f'każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien, ir-regoli tal-aċċessibilità, in-nondiskriminazzjoni u l-assistenza lill-persuni b'diżabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa; standards ta' kwalità u obbligi għall-informazzjoni, ir-regoli għat-trattament tal-ilmenti u għall-monitoraġġ tal-konformità.

Ġew valutati erba' għażliet ta' politika:

- "Kollox jibqa' l-istess": l-ebda azzjoni tal-UE u nibqgħu bil-legiżlazzjoni nazzjonali eżistenti;
- Ftehimiet volontarji (skambju tal-aħjar prattiċi) żviluppati u adottati mill-operaturi tal-bastimenti sabiex itejbu s-sitwazzjoni tal-persuni li jivvjagġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni navigabbli;
- Koordinazzjoni mill-UE u skambju tal-aħjar prattiċi li għandhom jiġu żviluppati sabiex itejbu l-legiżlazzjoni nazzjonali;
- Intervent legiżlattiv Komunitarju (pereżempju, permezz ta' Regolament) li jistabbilixxi drittijiet aħjar għall-persuni meta jkunu qed jivvjagġaw fuq bastiment.

Sinteżi tar-riżultati tal-valutazzjoni tal-impatt:

Fir-rigward tal-prinċipju tan-nondiskriminazzjoni u l-assistenza għall-persuni b'diżabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa, l-għażla 4: "Azzjoni legiżlattiva Komunitarja sabiex ittejjeb id-drittijiet tal-persuni meta jkunu qed jivvjagġaw fuq bastiment" intgħażlet bħala l-aħjar waħda.

L-għażla l-"istabbiliment ta' sistema shiha" tidher li hi l-aktar effettiva fir-rigward tal-obbligi għall-assistenza u l-informazzjoni f'każ ta' vjaġġ interrott. Protezzjoni akbar tal-passiġġieri għandha tirriżulta fl-offerta ta' servizzi aħjar.

Ir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt flimkien mal-annessi tiegħu jakkumpanja dan l-abbozz tar-Regolament.

5. ASPETTI ĠURIDIĊI

5.1. Bażi ġuridika

Il-baży ġuridika għall-proposta hija stipulata fl-Artikoli 71 u 80 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, fejn tapplika l-proċedura tal-kodeċiżjoni.

5.2. Għażla ta' strument

L-ghan ewlieni tal-proposta huwa li tiżgura livell adegwat ta' protezzjoni tal-passiġġieri marittimi b'mod generali u tal-passiġġieri b'mobilità mnaqqsa b'mod partikolari. Ir-regoli stabbiliti mill-proposta attwali għandhom jappikaw b'mod uniformi u effettiv madwar l-Unjoni Ewropea kollha biex tiżgura kemm livell adegwat ta' protezzjoni għall-passiġġieri marittimi kif ukoll kundizzjonijiet indaqs għat-trasportaturi. Kif qablu l-legiżlaturi Ewropej, il-koregolazzjoni jew l-awtoregolazzjoni "ma għandhomx japplikaw meta fin-nofs ikun hemm drittijiet fundamentali jew għażliet politiċi importanti jew f'sitwazzjonijiet fejn ir-regoli għandhom jiġu applikati b'mod uniformi fl-Istati Membri kollha"¹¹. Regolament li huma direttament applikabbli jidher li huwa l-aktar strument xieraq biex jiżgura l-applikazzjoni

¹¹ Il-ftehim Interistituzzjonali bejn il-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni dwar legiżazzjoni aħjar (2003/C 321/01), punt 17.

koerenti tar-regoli fl-Istati Membri kollha. Il-Komunità diġà għażlet regolament bħala l-aktar strument ġuridiku xieraq biex jipproteġi d-drittijiet tal-passiġġieri bl-ajru u l-ferrovija, u b'hekk tikseb drittijiet tal-passiġġieri inforzabbli u ekwivalenti għat-trasport marittimu.

5.3. Il-prinċipju tas-sussidjarjetà

Il-protezzjoni tal-passiġġieri hija problema fuq skala Ewropea u teħtieġ soluzzjoni fil-livell Komunitarju. Il-liberalizzazzjoni tas-suq u l-kunsiderazzjoni tal-interessi tal-konsumatur, speċjalment tal-persuni b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa, huma żewġ aspetti komplimentari tas-suq intern. Essenzjalment l-għan tal-proposta huwa li tiżgura li l-passiġġieri marittimi jgawdu l-istess drittijiet u livell ta' protezzjoni madwar l-Unjoni Ewropea kollha. Minhabba d-dimensjoni internazzjonali ta' dan il-mod ta' trasport, huwa impossibbli għal xi Stat Membru wieħed jew grupp ta' Stati Membri li jsolvu b'mod sodisfaċenti l-kwistjonijiet reletati mas-servizzi tat-trasport tal-passiġġieri; għalhekk hija meħtieġa azzjoni Komunitarja.

5.4. Il-prinċipju tal-proporzjonalità

Il-Kummissjoni hija konxja mill-periklu ta' regolamentazzjoni żejda u qed iżżomm l-enfasi li l-Kunsill Ewropew ta' Liżbona poġġa fuq is-simplifikazzjoni tal-ambjent regolatorju.

Il-Kummissjoni kkonfinat il-proposta tagħha għall-oqsma fejn regoli speċifiċi Komunitarji huma meħtieġa u evitat is-suġġetti li ahjar jihallew fidejn miżuri awtoregulatorji. Il-proposta hija limitata għall-oqsma fejn il-ħtieġa għall-azzjoni Komunitarja hija ċara u aċċettata fil-wisgħa. Hija għalhekk proporzjonali mal-għan iddikjarat u xierqa fiċ-ċirkustanzi li fihom qed tiġi ppjanata. Mingħajr l-armonizzazzjoni, il-passiġġieri, fl-ahjar possibbiltà, igawdu drittijiet differenti u fl-agħar possibiltà, ma jkollhom assolutament l-ebda protezzjoni. Barra minn dan, isibuha diffiċli biex ikunu jafu d-drittijiet tagħhom kull meta jivvjaġġaw fl-Ewropa u għalhekk biex jinsistu li dawn id-drittijiet jiġu rispettati.

5.5. Infurzar

Il-passiġġieri marittimi iġeneralment u l-passiġġieri b'diżabilità jew b'mobilità mnaqqsa jkunu f'pożizzjoni dgħajfa jekk l-operaturi jonqsu milli josservew l-obbligi tagħhom. Il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità tipprovdi għal dawk li jsostnu li huma vittmi tal-ksur tad-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni tan-NU min-naħa ta' xi Stat, il-possibbiltà li jressqu Komunikazzjoni. Għalhekk l-iżvilupp ta' regolamentazzjoni ulterjuri tal-KE għandha tipprovdi protezzjoni ġuridika uniformi aktar effettiva madwar l-UE.

Ser ikun meħtieġ infurzar strett tar-Regolament propost. Il-proposta tal-Kummissjoni għalhekk tinkludi artikolu li jeħtieġ li l-Istati Membri jimponu sanzjonijiet għan-nuqqas ta' konformità u li jaħtru entitajiet responsabbli għall-infurzar tar-Regolament u għat-trattament tal-ilmenti mingħand dawn il-passiġġieri. Dawn id-dispożizzjonijiet jiehdu l-istess approċċ bħal dak meħud fil-leġislażjonijiet li ġejjin: ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kumpens u l-assistenza għall-passiġġieri fil-każ li ma jithallewx jitiġħu u ta' kancellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet; ir-Regolament dwar id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa meta jivvjaġġaw bl-ajru; u r-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet u l-obbligi tal-passiġġieri tal-ferrovija.

5.6. Iż-Żona Ekonomika Ewropea u l-Iżvizzera

Il-proposta għal Regolament hija ta' rilevanza għaż-Żona Ekonomika Ewropea u għaldaqstant għandha tiġi estiza għaliha. Il-proposta hija wkoll ta' rilevanza għall-Iżvizzera.

6. DISPOŻIZZJONIJIET TAL-PROPOSTA

Kapitolu I Dispożizzjonijiet Ġenerali

L-Artikolu 1 jistipula s-sugġett tar-Regolament.

L-Artikolu 2 jistipula l-ambitu tar-Regolament.

L-Artikolu 3 jelenka d-definizzjonijiet li għandhom japplikaw għall-fini ta' dan ir-Regolament.

L-Artikolu 4 huwa dwar il-konklużjoni ta' kuntratt tat-trasport li jdaħhal id-drittijiet migbura f'din il-proposta u jistabbilixxi kundizzjonijiet kuntrawali nondiskriminatorji.

L-Artikolu 5 huwa dwar l-esklużjoni tar-rinunzja fir-rigward tad-drittijiet stabbiliti b'dan ir-Regolament.

Kapitolu II Id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa

L-Artikolu 6 fih il-prinċipju ġenerali li jipprojbixxi r-rifjut tal-ġarr għall-benefiċċju tal-persuni b'mobilità mnaqqsa.

L-Artikolu 7 jipprovdi li din ir-regola hija bla ħsara għall-ċerti eċċezzjonijiet u derogi partikolarment għal raġunijiet ġustifikati ta' sikurezza stabbiliti bil-liġi.

L-Artikolu 8 jistipula regoli ġenerali dwar l-aċċessibilità għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa.

L-Artikolu 9 jistipula d-dritt għall-assistenza fil-portijiet għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa u jistabbilixxi liema entità hija responsabbli għall-assistenza fil-portijiet, u kif din l-entità għandha tiffinanzja din l-assistenza. Huwa prinċipju fundamentali li l-assistenza għandha tingħata mingħajr l-ebda spiża addizzjonali għall-persuni b'mobilità mnaqqsa.

L-Artikolu 10 jipprovdi li d-dritt għall-assistenza fejn ma jeżistix port, b'referenza għall-Artikolu 9.

L-Artikolu 11 jistabbilixxi wkoll il-prinċipju fundamentali li għandha tingħata assistenza b'xejn lill-persuni b'mobilità mnaqqsa fir-rigward tal-assistenza abbord il-bastimenti.

L-Artikolu 12 jistabbilixxi l-prinċipji tal-assistenza fil-portijiet, li tinkludi l-akkomodazzjoni tal-annimali tal-assistenza u r-regoli tat-tranzitu. Sabiex dejjem tingħata assistenza ta' kwalità lill-persuni b'mobilità mnaqqsa, jistabbilixxi wkoll obbligi ta' ħin fuq il-persuni b'mobilità mnaqqsa fil-każ ta' riservazzjoni bil-quddiem.

L-Artikolu 13 jitratta t-trażmissjoni tal-informazzjoni lil xi parti terza. Sabiex dejjem tingħata assistenza ta' kwalità lill-persuni b'mobilità mnaqqsa, l-operaturi (jew l-awtoritajiet portwali jekk tal-ahhar jiddeċiedu li jagħtuhom l-assistenza b'subkuntratt) għandhom jirċievu notifika dwar il-bżonnijiet speċjali tagħhom qabel il-vjaġġ. Dan l-Artikolu jistipula r-regoli għal dawn it-trażmissjonijiet ta' informazzjoni, u l-iskadenzi li għandhom jiġi rispettati sabiex jinholqu obbligi għall-operatur skont dan ir-Regolament.

L-Artikolu 14 jitratta mal-istandards tal-kwalità għall-assistenza li għandhom jiġi stabbiliti mit-trasportaturi.

L-Artikolu 15 jistipula r-rekwiżiti li jiżguraw it-tahriġ xieraq għall-persunal fir-rigward tal-kwistjonijiet tad-dizabilità.

L-Artikolu 16 jistabbilixxi d-dritt għal kumpens għal siġġijiet bir-roti u għal tagħmir tal-mobilità ieħor li jiġrilu l-ħsara jew jintilef waqt li jkunu qed jingarr fil-portijiet jew fuq il-bastimenti.

Kapitolu III Obbligi tat-trasportaturi fil-każ ta' vjaġġ interrott

L-Artikolu 17 jistabbilixxi l-obbligu li tingħata informazzjoni fil-każ ta' vjaġġ interrott.

L-Artikolu 18 jistabbilixxi d-dritt għall-assistenza għall-passiġġieri f'każ ta' dewmien jew kancellazzjoni tas-servizz. L-assistenza tinkludi l-ikliet, l-akkomodazzjoni u t-trasport b'attenzjoni speċjali għall-persuni b'dizabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa.

L-Artikolu 19 johlq id-dritt tal-passiġġieri li tinbidlilhom ir-rotta jew jiġi rimborżati meta jkun hemm dewmien lil hinn minn ċertu tul ta' ħin jew ikun hemm kancellazzjoni tas-servizzi.

L-Artikolu 20 jistabbilixxi d-dritt għal kumpens f'każ li l-ivjaġġar jiġi interrott. Aktar minn hekk dan l-Artikolu jistipula l-limitu ta' żmien fi fih għandu jithallas il-kompens, kif ukoll il-metodu tal-ħlas.

L-Artikolu 21 ihejji t-triq biex jitfittex aktar kumpens.

L-Artikolu 22 ihegġegħ lit-trasportaturi biex jadottaw arrangamenti bi ħsieb li jżidu d-drittijiet tal-passiġġieri u l-kwalità tas-servizz.

Kapitolu IV L-informazzjoni għall-passiġġieri u t-trattament tal-ilmenti.

L-Artikolu 23 jistabbilixxi dritt ġenerali għall-informazzjoni dwar l-ivjaġġar għall-passiġġieri kollha.

L-Artikolu 24 jeżiġi lit-trasportaturi, lil dawn li jwettqu garr u l-entitajiet tal-ġestjoni tal-portijiet biex jipprovdu lill-passiġġieri bl-informazzjoni dwar id-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament.

L-Artikolu 25 jistabbilixxi regoli għal proċedura għat-trattament tal-ilmenti.

Kapitolu V Infurzar u l-Entitajiet Nazzjonali tal-Infurzar

L-Artikolu 26 jistabbilixxi regoli għall-infurzar tar-Regolament attwali u b'mod partikolari jeżiġi lill-Istati Membri biex jaħtru entitajiet nazzjonali tal-infurzar għand minn il-passiġġieri jistgħu jilmentaw dwar ksur allegat tad-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament.

L-Artikolu 27 jeżiġi lill-entitajiet tal-infurzar biex jippubblikaw rapport annwali dwar l-attivitajiet tagħhom.

L-Artikolu 28 jistabbilixxi l-prinċipju tal-kooperazzjoni bejn l-entitajiet nazzjonali tal-infurzar.

L-Artikolu 29 jeżiġi li l-Istati Membri għandhom jadottaw penalitajiet dissważivi f'każ ta' nuqqas ta' rispett tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Kapitolu VI Dispożizzjonijiet finali

L-Artikolu 30 jipprovdi li l-Kummissjoni għandha tirrapporta għand il-Kunsill u l-Parlament dwar il-funzjonament tar-Regolament tliet snin wara d-dhul fis-seħh tar-Regolament.

L-Artikolu 31 jikkonċerna l-emenda tar-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi.

L-Artikolu 32 jipprovdi li r-Regolament jidhol fis-seħh 20 jum wara il-pubblikazzjoni f'Il-Gurnal Uffiċjali tal-UE u għandu japplika b'effett minn sena wara dik id-data.

L-Anness I jistabbilixxi d-dritt għar-rimborż jew it-tbiddil tar-rotta f'każ ta' riservazzjoni bil-quddiem minn persuna b'dizabilità jew persuna b'mobilità mnaqqa li ma thallietx titla' abbord minhabba d-dizabilità jew il-mobilità mnaqqa tagħha.

L-Anness II jiddefinixxi l-ambitu tal-assistenza li għandha tiġi offerta lill-persuni b'dizabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqa fil-portijiet.

L-Anness III jiddefinixxi l-ambitu tal-assistenza li għandha tiġi offruta lill-persuni b'dizabilità u lill-persuni b'mobilità abbord il-bastimenti.

L-Anness IV għandu x'jaqsam mal-kontenut tat-tahriġ relatat mad-dizabilità.

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjagġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni navigabbli u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi

(Test b'relevanza għaž-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 71(1) u 80(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni¹²,

Wara li kkunsidraw il-fehma tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew¹³,

Wara li kkunsidraw il-fehma tal-Kumitat tar-Regjuni¹⁴,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 251 tat-Trattat¹⁵,

Billi:

- (1) Azzjoni mill-Komunità fil-qasam tat-trasport marittimu għandha timmira, fost l-oħrajn, li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni għall-passiġġieri li hija komparabbli mal-modi l-oħra tat-trasport. Aktar minn hekk, għandhom jitqiesu bis-shiħ ir-rekwiziti tal-protezzjoni tal-konsumatur b'mod ġenerali.
- (2) Ġaladarba l-passiġġier marittimu huwa l-parti l-aktar d-dgħajfa fil-kuntratt tat-trasport, id-drittijiet tal-passiġġieri f'dan ir-rigward għandhom jiġu mharsa irrispettivament min-nazzjonalità jew il-post tar-residenza tagħhom fil-Komunità.
- (3) Is-suq uniku għas-servizzi tal-passiġġieri marittimi u fuq l-ilmijiet interni navigabbli għandu jkun ta' benefiċċju għač-čittadini iġġenerali. Għaldaqstant il-persuni b'diżabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa, kemm jekk ikkawżata minn diżabilità, età jew kwalunkwe fattur ieħor, għandhom ikollhom opportunitajiet li jużaw is-servizzi marittimi tal-passiġġieri li huma komparabbli ma' daww tač-čittadini oħra. Il-persuni

¹² ĠU C [...], [...], p. [...].

¹³ ĠU C [...], [...], p. [...].

¹⁴ ĠU C [...], [...], p. [...].

¹⁵ ĠU C [...], [...], p. [...].

b'dizabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa għandhom l-istess dritt bħaċ-ċittadini l-oħra kollha għall-moviment hieles, għal-libertà tal-għażla u għan-nondiskriminazzjoni.

- (4) Fid-dawl tal-Artikolu 9 tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilità u sabiex il-persuni b'dizabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa jingħataw opportunitajiet għal vjaġġar marittimu u fuq l-ilmijiet interni navigabbli komparabbli għal dawk taċ-ċittadini l-oħra, għandhom jiġu stabbiliti regoli għan-nondiskriminazzjoni u għall-assistenza matul il-vjaġġ tagħhom. Dawk il-persuni għandhom għalhekk jiġu aċċettati u mhux imċaħħda mit-trasport abbazi tad-dizabilità jew il-mobilità mnaqqsa tagħhom, hlief għal raġunijiet li huma ġġustifikati minħabba s-sikurezza u stabbiliti bil-liġi. Għandhom igawdu d-dritt għall-assistenza fil-portijiet, u waqt l-imbark/żbark fejn ma jeżistix port, kif ukoll abbord il-bastimenti tal-passiġġieri. Fl-interessi tal-inkluzjoni soċjali, il-persuni kkonċernati għandhom jirċievu din l-assistenza mingħajr hlas. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu regoli tal-aċċessabilità, preferibbilment bl-użu tas-sistema tal-istandardizzazzjoni Ewropea.
- (5) Fit-teħid ta' deċiżjonijiet dwar id-disinn ta' portijiet u terminali godda, u bħala parti minn proġetti kbar ta' rinnovar, l-entitajiet tal-ġestjoni tal-portijiet u t-trasportaturi li ser ihaddmuhom għandhom, fejn meħtieġ, iqisu il-htigijiet tal-persuni b'dizabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa. Bl-istess mod, it-trasportaturi għandhom, fejn meħtieġ, iqisu dawn il-htigijiet meta jkun qed jiddeċiedu dwar il-pjanti ta' bastimenti tal-passiġġieri godda jew tar-rinnovar tagħhom skont id-Direttiva tal-Kunsill 98/18/KE tas-17 ta' Marzu 1998 dwar ir-regoli u n-normi ta' sigurtà [sikurezza] għal vapuri tal-passiġġieri¹⁶.
- (6) L-assistenza li tingħata fil-portijiet li jinsabu fit-territorju ta' xi Stat Membru li għalih japplika t-Trattat għandha, fost affarijiet oħra, tagħmilha possibbli għall-persuni b'dizabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa biex jipproċedu minn post tal-wasla stabbilit f'port sal-bastiment tal-passiġġieri u mill-bastiment tal-passiġġieri sal-post tat-tluq stabbilit tal-port u dan jinkludi l-imbark u l-iżbark.
- (7) L-assistenza għandha tkun iffinanzjata b'mod li tifrex il-piż b'mod ekwu fuq il-passiġġieri kollha li jużaw trasportatur u li tevita diżinċentivi għall-garr tal-persuni b'dizabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa. Ammont imħallas minn kull passiġġieri li juża trasportatur u inkluz fil-prezz bażiku tal-biljett jidher li huma l-aktar mod effettiv ta' finanzjament. L-ammonti li għandhom jithallsu għandhom jiġu adottati u applikati b'mod totalment trasparenti.
- (8) Fl-organizzar tal-ġhoti tal-assistenza lill-persuni b'dizabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqsa, it-taħriġ tal-persunal tagħhom, it-trasportaturi għandhom iqisu r-Rekommandazzjonijiet tal-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali dwar id-Diżinn u l-Operat tal-bastimenti tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-htigijiet tal-persuni anzjani u b'dizabilità¹⁷.
- (9) Il-passiġġieri għandhom jiġu informati b'mod adegwat fil-każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien ta' kwalunkwe servizz. Din l-informazzjoni għandha tgħin lill-passiġġieri

¹⁶ ĠU L 144, 15.5.1998, p. 1.

¹⁷ IMO - Il-Kumitat dwar is-Sikurezza Marittima, Ċirk.735, l-24 ta' Ġunju 1996 waqt l-adozzjoni ta' dan ir-Regolament.

biex jagħmlu l-arrangamenti meħtieġa u jekk meħtieġ biex jiksbu tagħrif dwar konnessjonijiet alternattivi.

- (10) L-inkonvenjenza li jgħaddu minnha l-passiġġieri minhabba l-kanċellazzjoni jew id-dewmien twil tal-vjaġġ tagħhom għandha titnaqqas. Għal dan il-għan għandu jittiehed hsieb il-passiġġieri u għandhom ikun jistgħu jikkancellaw il-vjaġġ tagħhom u jiġu rimborżati tal-biljetti jew tinbidlilhom ir-rotta b'kundizzjonijiet sodisfaċenti.
- (11) It-trasportaturi għandhom jipprovdu għall-ħlas ta' kumpens lill-passiġġieri f'każ ta' dewmien jew kanċellazzjoni ta' servizz abbażi ta' perċentwali tal-prezz tal-biljett, minbarra meta d-dewmien jew il-kanċellazzjoni sseħħ f'ċirkustanzi straordinarji, li ma setgħux jiġu evitati anki jekk ittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha.
- (12) It-trasportaturi għandhom jikooperaw sabiex jadottaw arrangamenti fil-livell nazzjonali jew Ewropew biex itejbu l-kura u l-assistenza offruta lill-passiġġieri kull meta l-vjaġġ tagħhom jiġi interrott, partikolarment fil-każ ta' dewmien twil.
- (13) Dan ir-Regolament ma għandux jaffettwa d-drittijiet tal-passiġġieri stabbiliti mid-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE dwar il-vjaġġi kollox kompriż (package travel), il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż¹⁸ F'każijiet fejn tour kollox kompriż hu kkanċellat għal raġunijiet li mhumix il-kanċellazzjoni tas-servizz tat-trasport marittimu, dan ir-Regolament m'għandux japplika.
- (14) Il-passiġġieri għandhom jiġu informati bis-shiħ dwar id-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament, biex b'hekk ikunu jistgħu jeżerċitaw dawk id-drittijiet effettivament. Id-drittijiet tal-passiġġieri marittimu u tal-ilmijiet interni navigabbli għandhom jinkludu li jirċievu informazzjoni dwar is-servizz qabel u matul il-vjaġġ. L-informazzjoni kollha essenzjali mogħti lill-passiġġieri marittimi u tal-ilmijiet interni navigabbli għandhom ukoll jiġu pprovduti f'formati alternattivi aċċessibli għall-persuni b'dizabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa.
- (15) Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom permezz ta' proċeduri xierqa għall-ilmenti implimentati mit-trasportaturi jew, skont il-każ, permezz tat-tressiq tal-ilmenti lill-entità jew lill-entitajiet mahtura għal dak il-għan mill-Istat Membru rilevanti.
- (16) L-ilmenti li jikkonċernaw l-assistenza mogħtija f'port jew punt ta' imbark/zbark għandhom jiġi indirizzati lill-entità jew lill-entitajiet mahtura għall-infurzar ta' dan ir-Regolament mill-Istat Membru fejn jinsab il-port. L-ilmenti li jikkonċernaw l-assistenza mogħtija minn trasportatur fuq il-baħar għandhom jiġu indirizzati lill-entità jew lill-entitajiet mahtura għall-infurzar ta' dan ir-Regolament mill-Istat Membru li hareġ il-liċenzja tal-operat lit-trasportatur. L-entità mahtura għall-infurzar ta' dan ir-Regolament għandha jkollha l-poter u l-kapaċità li tinvestiga l-ilmenti indwli u tiffaċilita r-risoluzzjoni tal-kwistjonijiet barra l-qrati.
- (17) L-Istati Membri għandhom jissorveljaw u jiżguraw il-konformità ma' dan ir-Regolament u għandhom jaħtru entità xierqa biex twettaq ir-responsabbiltajiet tal-

¹⁸ ĠU L 158, 23.6.1990, p. 59.

infurzar. Din is-sorveljanza ma taffettwax id-drittijiet tal-passiġġieri li jfittxu rimedju legali mill-qrati skont il-liġi nazzjonali.

- (18) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu penali applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u jiżguraw li dawk il-penali jiġu applikati. Il-penali, li jistgħu jinkludu l-ħlas ta' kumpens lill-persuna kkonċernata, għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.
- (19) Minhabba li l-għanijiet ta' dan ir-Regolament, jiġifieri li jiġu żgurati livelli għoljin u ekwivalenti ta' protezzjoni u assistenza lill-passiġġieri fl-Istati Membri kollha u biex jiġi żgurat li l-aġenti ekonomiċi joperaw skont kundizzjonijiet armonizzati f'suq uniku, ma jistgħux jintlaħqu biżżejjed mill-Istati Membri u għalhekk jistgħu, minhabba l-kobor jew l-effetti tal-azzjoni, jintlaħqu aħjar fil-livell tal-Komunità, il-Komunità tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stipulat f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jintlaħqu dawk l-għanijiet.
- (20) L-infurzar ta' dan ir-Regolament għandu jkun abbażi tar-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Ottubru 2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi (ir-Regolament dwar kooperazzjoni fil-protezzjoni tal-konsumaturi)¹⁹. Dak ir-Regolament għandu għalhekk jiġi emendat skont dan.
- (21) Id-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward tal-ipproċessar ta' dejta personali u dwar il-moviment liberu ta' dik id-dejta²⁰ għandha tiġi infurzata strettament sabiex ikun garantit ir-rispett għall-privatezza tal-passiġġieri marittimi u tal-ilmijiet interni navigabbli, u sabiex jiġi żgurat li l-informazzjoni mitluba sservi biss biex taqdi l-obbligi tal-assistenza stabbiliti f'dan ir-Regolament u ma tintużax għad-dettriment tal-passiġġieri.
- (22) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonoxxuti partikolarment mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

Kapitolu I

Dispożizzjonijiet ġenerali

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli fir-rigward ta' dan li ġej:

¹⁹ ĠU L 364, 9.12.2004, p. 1.

²⁰ ĠU L 281, 23.11.1995, p. 31.

- (1) nondiskriminazzjoni bejn il-passiġġieri fir-rigward tal-kundizzjonijiet tat-trasport offruti mit-trasportaturi;
- (2) nondiskriminazzjoni u assistenza obbligatorja għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa;
- (3) obbligi tat-trasportaturi lejn il-passiġġieri f'kazijiet ta' kanċellazzjoni jew dewmien;
- (4) l-informazzjoni minima li għandu jinghata lill-passiġġieri;
- (5) it-trattament tal-ilmenti;
- (6) l-infurzar tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 2

Ambitu

1. Dan ir-Regolament għandu japplika għas-servizzi tal-passiġġieri marittimi u fuq l-ilmijiet interni navigabbli, fosthom il-kruċieri, bejn jew fil-portijiet jew kwalunkwe punt ta' imbark/zbark li jinsab fit-territorju ta' Stat Membru li għalih japplika t-Trattat.
2. L-Istati Membri jistgħu jeżentaw is-servizzi koperti minn kuntratti ta' servizz pubbliku jekk dawn il-kuntratti jiżguraw livell komparabbli ta' drittijiet tal-passiġġieri għal dak mehtieg minn dan ir-Regolament.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom jghoddu t-tifsiriet li ġejjin:

- (a) "persuni b'diżabilità" jew "persuni b'mobilità mnaqqsa" tfisser kull persuna li l-mobilità tagħha meta jintuza t-trasport hija mnaqqsa minhabba kwalunkwe diżabilità fiżika (sensorjali jew lokomotorja, permanenti jew temporanja), diżabilità jew nuqqas intellettwali, jew kull kawża oħra ta' diżabilità, jew b'riżultat tal-età, u li s-sitwazzjoni tagħha tehtieg attenzjoni adegwata kif ukoll adattament għall-htigijiet partikolari tagħha mis-servizz li jkun disponibbli għall-passiġġieri kollha;
- (b) "kanċellazzjoni" tfisser in-nuqqas ta' thaddim ta' servizz li kien skedat qabel, u li għalih kien irrizervat tal-anqas post wiehed;
- (c) "dewmien" tfisser id-differenza fil-hin bejn il-hin meta l-passiġġier kien skedat li jitlaq jew jasal skont l-iskeda ppubblikata u l-hin tal-wasla attwali jew mistenni tat-tluq tiegħu jew tagħha;

- (d) "trasportatur" tfisser persuna li kuntratt ta' ġarr ġie konkluż minnu jew f'ismu, jew it-trasportatur li jwettaq il-ġarr irrispettivament minn jekk realment iwettaqx il-ġarr hu jew trasportatur li jwettaq it-trasport, minbarra operatur turistiku;
- (e) "servizz kummerċjali marittimu tal-passiġġieri" tfisser servizz ta' trasport marittimu tal-passiġġieri mhaddem minn trasportatur permezz ta' rotta skedata jew mhux skedata, offruta lill-pubbliku ġenerali għal korrispettiv ta' valur, kemm jekk wahdu kif ukoll jekk parti minn pakkett;
- (f) "trasportatur li jwettaq il-ġarr" tfisser persuna oħra minbarra t-trasportatur u l-operatur turistiku, li fil-fatt iwettaq il-ġarr kollu jew parti minnu;
- (g) "port" tfisser żona ta' art u ilma li permezz ta' xogħlijiet u apparat li tqiegħed fiha tippermetti, prinċipalment, ir-riċeviment ta' bastimenti, it-tagħbija u l-ħatt tagħhom, il-ħażna tal-merkanzija, ir-riċeviment u t-twassil ta' din il-merkanzija bit-trasport lejn jew mill-intern, u l-imbark u l-iżbark tal-bastimenti tal-passiġġieri;
- (h) "il-punt tal-imbark/iżbark" tfisser żona ta' art u ilma minbarra port, minn fejn il-passiġġieri regolarment jimbarkaw u jiżbarkaw;
- (i) "bastiment" tfisser ingenu li jbahhar fil-baħar jew fix-xmajjar, minbarra vetturi bl-imhadda tal-arja;
- (j) "kuntratt ta' trasport" tfisser kuntratt ta' ġarr bejn trasportatur jew il-bejjiegh awtorizzat tiegħu u passiġġier għall-forniment ta' servizz wieħed jew aktar ta' trasport;
- (k) "biljett" tfisser dokument validu li jagħti dritt għal trasport, jew xi haġa ekwivalenti iżda mhux tal-karti, inkluża f'forma elettronika, mahruġa jew awtorizzata minn trasportatur jew mill-bejjiegh awtorizzat tiegħu;
- (l) "bejjiegh tal-biljetti" tfisser kull bejjiegh bl-imnut tas-servizzi tat-trasport marittimu li jikkonkludi kuntratti ta' trasport u li jbigħ biljetti f'isem trasportatur jew għalih innifsu;
- (m) "operatur turistiku" tfisser organizzatur jew bejjiegh, minbarra trasportatur, fi hdan it-tifsira tal-Artikolu 2(2) u (3) tad-Direttiva 90/314/KEE;
- (n) "riżervazzjoni" tfisser awtorizzazzjoni, fuq il-karta jew f'forma elettronika, li tagħti d-dritt għat-trasport soġġett għal arrangamenti personalizzati ta' trasport ikkonfermati minn qabel;
- (o) "bastiment tal-passiġġieri" tfisser bastiment li jgħorr aktar minn 12-il passiġġier;
- (p) "bastiment tal-passiġġieri ro-ro" tfisser bastiment tal-passiġġieri li jgħorr aktar minn 12-il passiġġier, li għandu spazju għall-merkanzija roll-on/roll-off jew kategoriji speċjali ta' spazji, kif definiti fir-Regolament II-2/A/2 tal-Konvenzjoni Internazzjonali tas-Sikurezza tal-Ħajja fuq il-Baħar tal-1974, kif emendata;

- (q) "awtorità tal-port" jew "entità tal-ġestjoni tal-port" tfisser entità li, kemm jekk flimkien ma' attivitajiet oħra u kemm jekk le, l-għanijiet tagħha skont liġi jew regolament nazzjonali huma li tamministra u tmexxi l-infrastrutturi tal-port, u l-koordinazzjoni u l-kontroll tal-attivitajiet tal-operaturi differenti preżenti fil-port jew fis-sistema tal-port. Tista' tikkonsisti minn diversi entitajiet separati jew tkun responsabbli għal aktar minn port wieħed;
- (r) "kruċier" tfisser bastiment tal-passiġġieri attivament issupplimentat b'akkomodazzjoni u faċilitajiet oħra, li jospita għal aktar minn jum wieħed (lejl wieħed), li ma huwiex servizz regolari jew skedat tal-passiġġieri bejn żewġ portijiet jew aktar, iżda bil-passiġġieri normalment jirritornaw lura lejn il-port tal-imbark.

Artikolu 4

Kundizzjonijiet tal-kuntratt tat-trasport u tal-kuntratt tan-nondiskriminazzjoni

1. It-trasportaturi għandhom jipprovdu lill-passiġġieri bi prova tal-konklużjoni tal-kuntratt tat-trasport billi jgħorġu biljett jew aktar. Il-biljetti għandhom jittqiesu bħala evidenza prima facie tal-konklużjoni tal-kuntratt u b'hekk jagħtu drittijiet kif previst f'dan ir-Regolament.
2. Mingħajr hsara għall-obbligi tas-servizz pubbliku li jeżiġu tariffi soċjali, il-kundizzjonijiet tal-kuntratti u t-tariffi applikati mit-trasportaturi jew mill-bejjieġha tal-biljetti għandhom jiġu offruti lill-pubbliku generali mingħajr l-ebda diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità jew il-post tar-residenza tal-konsumatur aħħari jew tal-post tal-istabbiliment tat-trasportatur jew tal-bejjieġh tal-biljetti fi hdan il-Komunità.

Artikolu 5

Esklużjoni tar-rinunzja

1. L-obbligi skont dan ir-Regolament ma jistgħux jiġu limitati jew irrinunzjati, fost l-oħrajn permezz ta' deroga jew klawżola restrittiva fil-kuntratt tal-ġarr.
2. It-trasportaturi jistgħu joffru kundizzjonijiet kuntrattwali aktar favorevoli għall-passiġġieri mill-kundizzjonijiet stipulati f'dan ir-Regolament.

Kapitolu II

Id-drittijiet tal-persuni b'dizabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa

Artikolu 6

Prevenzjoni tar-rifjut tal-ġarr

1. It-trasportaturi, il-bejjiegħa tal-biljetti u l-operaturi turistiċi m'għandhomx jirrifjutaw, abbażi ta' disabilità jew ta' mobilità mnaqqsa:
 - (s) li jaċċettaw riservazzjoni, jew li joħorġu biljett, għal vjaġġ li għalih japplika dan ir-Regolament;
 - (t) li jimbarkaw persuna b'dizabilità jew persuna b'mobilità mnaqqsa minn port jew punt ta' imbark/żbark, kemm-il darba il-persuna kkonċernata jkollha biljett validu u riservazzjoni.
2. Riservazzjonijiet u biljetti għandhom jiġu offruti lil persuni b'dizabilità u persuni b'mobilità mnaqqsa mingħajr spejjeż żejda.

Artikolu 7

Derogi u kundizzjonijiet speċjali

1. Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 6, it-trasportaturi, il-bejjiegħa tal-biljetti jew l-operaturi turistiċi jistgħu jirrifjutaw, abbażi ta' disabilità jew ta' mobilità mnaqqsa, li jaċċettaw riservazzjoni jew joħorġu biljett jew li jimbarkaw persuna b'dizabilità jew b'mobilità mnaqqsa:
 - (u) sabiex jintlaħqu r-rekwiziti tas-sikurezza applikabbli stabbiliti mill-Komunità internazzjonali jew mil-liġi nazzjonali jew sabiex jintlaħqu r-rekwiziti tas-sikurezza stabbiliti mill-awtorità li ħarġet iċ-ċertifikat tal-operatur lit-trasportatur ikkonċernat;
 - (v) meta l-imbark jew il-ġarr tal-persuna b'dizabilità jew tal-persuna b'mobilità mnaqqsa ikun fiżikament impossibbli minħabba l-istruttura tal-bastiment tal-passiġġieri.

Fil-każ li jirrifjutaw li jaċċettaw riservazzjoni minħabba r-raġunijiet imsemmija fil-punti 9(a) jew 9(b) tal-ewwel subparagrafu, it-trasportatur, il-bejjiegħ tal-biljetti jew l-operatur turistiku għandhom jagħmlu sforzi raġonevoli biex jipproponu alternattiva aċċettabli lill-persuna kkonċernata.

F'każ ta' riservazzjoni minn qabel, persuni b'dizabilità jew persuni b'mobilità mnaqqsa li ġew irrifjutati l-imbark minħabba d-dizabilità tagħhom u kwalunkwe

persuni li jkunu qed jakkompanjaw lil dawk il-persuni skont il-paragrafu 2, għandhom jiġu offriti d-dritt ta' rimborż jew li tinbidilhom ir-rotta kif previst fl-Anness I. Id-dritt għall-alternattiva ta' vjaġġ ta' ritorn jew li tinbidel ir-rotta għandu jkun bil-kundizzjoni li jintlaħqu r-rekwiżiti kollha tas-sikurezza.

2. Skont l-istess kundizzjonijiet kif imsemmija fil-paragrafu 1(a), trasportatur jew bejjiegh tal-biljetti jew operatur turistiku jista' jitlob li persuna b'diżabilità jew persuna b'mobilità mnaqqsa tkun akkompanjata minn persuna oħra li tkun kapaċi tagħti l-assistenza meħtieġa minn dik il-persuna jekk dan ikun strettament meħtieġ.
3. Meta trasportatur jew bejjiegh tal-biljetti jew operatur turistiku jeżerċita deroga prevista fil-paragrafi 1 jew 2, għandu jinforma minnufih lill-persuna b'diżabilità jew lill-persuna b'mobilità mnaqqsa dwar ir-raġunijiet għal dan. Fuq talba, it-trasportatur, il-bejjiegh tal-biljetti jew l-operaturi turistiċi għandhom jikkomunikaw dawn ir-raġunijiet bil-miktub lill-persuna b'diżabilità jew lill-persuna b'mobilità mnaqqsa, fi żmien hamest ijiem tax-xogħol minn meta ssir it-talba.

Artikolu 8

Aċċessibilità u informazzjoni

1. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu, bl-involviment attiv tar-rappreżentanti tal-organizzazzjonijiet tal-persuni b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa u l-entitajiet tal-infurzar imsemmija fl-Artikolu 26, regoli għall-aċċess mhux diskriminatorji li japplikaw għall-garr tal-persuni b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa, kif ukoll kwalunkwe restrizzjoni fuq il-garr tagħhom jew tat-tagħmir tal-mobilità minhabba l-istruttura tal-bastimenti tal-passiġġieri, sabiex jintlaħqu r-rekwiżiti applikabbli tas-sikurezza. Dawn ir-regoli għandu jkun fihom il-kundizzjonijiet kollha tal-aċċess għas-servizz marittimu inkwistjoni, fosthom l-aċċessibilità tal-bastimenti imhaddma u tal-facilitajiet tagħhom abbord.
2. Ir-regoli pprovduti fil-paragrafu 1 għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mit-trasportaturi jew mill-bejjiegha tal-biljetti tal-anqas meta ssir ir-riservazzjoni, b'modi xierqa, u fl-istess lingwi bħal dawk li fihom l-informazzjoni ġeneralment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri. Meta tingħata din l-informazzjoni, għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-htigijiet tan-nies b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa.
3. Fuq talba, it-trasportaturi għandhom jagħmlu disponibbli l-ligi internazzjonali, Komunitarja jew nazzjonali, li tistabbilixxi r-rekwiżiti tas-sikurezza li fuqhom huma bbażati r-regoli tal-aċċess mhux diskriminatorju.
4. L-operaturi turistiċi għandhom iqieghdu għad-dispożizzjoni r-regoli previsti fil-paragrafu 1 li japplikaw għall-vjaġġi inklużi fil-vjaġġi kollox kompriż, fil-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż li jorganizzaw, ibiġu jew joffri għall-bejgħ.
5. It-trasportaturi, il-bejjiegha tal-biljetti tagħhom jew l-operaturi turistiċi għandhom jiżguraw li l-informazzjoni kollha rilevanti dwar il-kundizzjonijiet tal-garr, l-informazzjoni dwar il-vjaġġ u l-informazzjoni dwar l-aċċessibilità hija disponibbli

f'forma xierqa u aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqa, fosthom ir-riservazzjoni u l-informazzjoni onlajn.

Artikolu 9

Dritt għall-assistenza fil-portijiet

1. Fil-hin tat-tluq, tat-tranzitu jew tal-wasla f'port, it-trasportatur għandu jkun responsabbli biex jiżgura l-għoti tal-assistenza speċifikata fl-Anness II lill-persuni b'diżabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqa mingħajr ħlas b'mod li dik il-persuna tkun tista' titla' fuq is-servizz li ser jitlaq, jew tinzel minn fuq is-servizz li jkun wasal, li għalih tkun xtrat il-biljett, mingħajr ħsara għar-regoli tal-aċċess imsemmija fl-Artikolu 8(1).
2. Trasportatur jista' jagħti l-assistenza huwa stess jew jista' jikkontratta lil parti jew partijiet oħrajn biex jipprovdu l-assistenza. It-trasportatur jista' jidhol f'kuntratt jew kuntratti bħal dawn fuq inizzjattiva tiegħu stess jew fuq talba, fosthom mill-awtorità tal-port filwaqt li jqis is-servizzi eżistenti fil-port ikkonċernat.

Fejn trasportatur jikkontratta ma' parti jew partijiet oħrajn għall-għoti tal-assistenza, it-trasportatur għandu jibqa' responsabbli għall-għoti tal-assistenza u biex jiżgura l-konformità mal-istandards tal-kwalità imsemmija fl-Artikolu 14(1).
3. It-trasportaturi jistgħu, abbażi mhux diskriminatorja, jitolbu ħlas mingħand il-passiġġieri kollha bil-għan li jiffinanzjaw l-assistenza fil-portijiet. Dan il-ħlas speċifiku għandu jkun raġonevoli, relatat mal-ispejjeż u trasparenti.
4. It-trasportaturi għandhom jifirdu l-kontijiet tal-attivitajiet tagħhom li jirrelataw mal-assistenza mogħtija lill-persuni b'diżabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqa mill-kontijiet tal-attivitajiet l-oħra tagħhom, skont il-prattika kummerċjali attwali.
5. It-trasportaturi għandhom iqieghdu għad-dispożizzjoni tal-entità tal-infurzar jew tal-entitajiet mahtura skont l-Artikolu 26(1), ħarsa verifikata annwali tal-ħlasijiet riċevuti u l-ispejjeż sostnuti fir-rigward tal-assistenza mogħtija lill-persuni b'diżabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqa.

Artikolu 10

Dritt għall-assistenza fil-punti tal-imbark/żbark

Fejn ma jeżistix port għal destinazzjoni partikolari jew parti minn vjaġġ, l-assistenza għandha tiġi organizzata mit-trasportatur fil-punt tal-imbark/żbark skont l-Artikolu 9.

Artikolu 11

Dritt għall-assistenza abbord il-bastimenti

It-trasportaturi għandhom tal-anqas jagħtu l-assistenza speċifikata fl-Anness III mingħajr ħlas lill-persuni b'diżabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqsa li ser jitilqu minn, jaslu jew jittranzitaw minn port li għalih japplika dan ir-Regolament.

Artikolu 12

Kundizzjonijiet li skonthom tingħata l-assistenza

It-trasportaturi, l-entitajiet tal-ġestjoni tal-portijiet, il-bejjiegha tal-biljetti u l-operaturi turistiċi għandhom jikkooperaw biex jagħtu l-assistenza lill-persuni b'diżabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqsa skont l-Artikoli 9, 10 u 11, skont il-punti li ġejjin:

- (a) L-assistenza għandha tingħata bil-kundizzjoni li t-trasportatur, il-bejjiegh tal-biljetti jew l-operatur turistiku li mingħandu nxtara l-biljett jiġi nnotifikat bil-htieġa tal-persuna għal din l-assistenza mill-inqas 48 siegħa qabel ma tkun meħtieġa l-assistenza. Fejn il-biljett jippermetti aktar minn vjaġġ wieħed, tkun biżżejjed notifika waħda, dejjem jekk tingħata l-informazzjoni adegwata dwar il-hin tal-vjaġġi sussegwenti;
- (b) it-trasportaturi, il-bejjiegha tal-biljetti u l-operaturi turistiċi għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jintlaqgħu n-notifiki tal-htieġa tal-assistenza magħmula mill-persuni b'diżabilità jew mill-persuni b'mobilità mnaqqsa. Dan l-obbligu għandu japplika fil-punti tal-bejgħ kollha tagħhom, fosthom il-bejgħ bit-telefon u minn fuq l-Internet;
- (c) jekk ma ssir l-ebda notifika skont il-punt (a), it-trasportatur, il-bejjiegh tal-biljetti u l-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu l-isforzi kollha raġonevoli biex jiżguraw li l-assistenza tingħata b'tali mod li l-persuna b'diżabilità jew il-persuna b'mobilità mnaqqsa tkun tista' titla' fuq is-servizz li ser jitlaq, tibdel għas-servizz korrispondenti jew tizbarka mis-servizz li wasal li għalih tkun xtrat biljett;
- (d) bla ħsara għall-kompetenzi ta' entitajiet oħra fir-rigward taż-żoni li jinsabu barra l-istabbilimenti tal-portijiet, l-entità tal-ġestjoni ta' port jew kwalunkwe persuna oħra awtorizzata għandha tagħżel punti tal-wasla u tat-tluq fi hdan il-konfini tal-port, kemm gewwa u/jew barra mill-bini tat-terminal skont il-każ, li fihom il-persuni b'diżabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa jistgħu jhabbru l-wasla tagħhom u jitolbu għall-assistenza; dawn il-punti għandhom ikunu mmarkati b'mod ċar u għandhom joffru, f'forom aċċessibbli, informazzjoni bazika dwar il-port u l-assistenza pprovduta;
- (e) l-assistenza għandha tingħata bil-kundizzjoni li l-persuna b'diżabilità jew l-persuni b'mobilità mnaqqsa tippreżenta ruhha fil-punt magħżul:

- f'hin stipulat mit-trasportatur li ma għandux ikun aktar minn 60 minuta qabel il-hin pubblikat tat-tluq, jew
 - jekk l-ebda hin ma jkun stipulat, mhux aktar tard minn 30 minuta qabel il-hin ippubblikat tat-tluq:
- (f) Meta persuna b'dizabilità jew persuna b'mobilità mnaqqsa tkun teħtieġ l-użu ta' annimal ta' assistenza, dak l-annimal għandu jiġi akkomodat sakemm it-trasportatur jew il-bejjieġ tal-biljett jew l-operatur turistiku jkunu avżati skont ir-regoli nazzjonali applikabbli dwar il-ġarr tal-annimal tal-assistenza rrikonoxxuti abbord tal-bastimenti tal-passiġġieri, fejn dawn ir-regoli jeżistu.

Artikolu 13

Trażmissjoni ta' informazzjoni lill-partijiet terzi

1. Meta l-ġhoti tal-assistenza tkun ġiet subkuntrattata, u t-trasportatur, il-bejjieġ tal-biljetti jew l-operatur turistiku jirċievu notifika dwar il-ħtieġa ta' assistenza minn tal-anqas 48 siegħa qabel il-hin ippubblikat tat-tluq tal-vjaġġ, għandhom jittrażmettu l-informazzjoni rilevanti biex b'hekk il-kuntrattur jirċeviha mill-anqas 36 siegħa qabel il-hin ippubblikat tat-tluq tal-vjaġġ.
2. Meta l-ġhoti tal-assistenza jkun gie subkuntrattat, u t-trasportatur jew bejjieġ tal-biljetti jew l-operatur turistiku ma jirċivux notifika dwar il-ħtieġa ta' assistenza minn tal-anqas 48 siegħa qabel il-hin ippubblikat tat-tluq tal-vjaġġ, it-trasportatur jew il-bejjieġ tal-biljetti jew l-operatur turistiku għandhom jittrażmettu l-informazzjoni lill-kuntrattur mill-aktar fis possibbli.

Artikolu 14

Standards ta' kwalità għall-assistenza

1. It-trasportaturi għandhom jistipulaw standards għall-assistenza speċifikata fl-Anness II u III u għandhom jiddeterminaw ir-riżorsi meħtieġa biex jilhqqu dawn l-istandards, b'kooperazzjoni mal-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw lill-passiġġieri b'dizabilità u lill-passiġġieri b'mobilità mnaqqsa.
2. Meta jiġu stabbiliti l-istandards tal-kwalità, għandhom jitqiesu bis-sħiħ il-politiki internazzjonali rrikonoxxuti u l-kodiċijiet tal-imġiba li jikkonċernaw il-faċilitazzjoni tat-trasport tal-persuni b'dizabilità jew tal-persuni b'mobilità mnaqqsa, partikolarment ir-Rakommandazzjonijiet tal-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali dwar id-Diżinn u l-Operat tal-bastimenti tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-ħtiġijiet tal-persuni anzjani u b'dizabilità.
3. It-trasportaturi għandhom jippubblikaw l-istandards tagħhom tal-kwalità.

Artikolu 15

Taħriġ

It-trasportaturi għandhom:

- (g) jiżguraw li l-persunal kollu tagħhom, inkluż dak impjegat minn kwalunkwe subkuntrattur, li jipprovdi assistenza diretta lill-persuni b'diżabilità u lill-persuni b'mobilità mnaqqa, ikollhom l-għarfien dwar kif jissodisfaw il-htigijiet tal-persuni li jkollhom diżabilitajiet jew nuqqasijiet ta' mobilità varji;
- (w) jipprovdu taħriġ dwar l-assistenza lill-persuni b'diżabilità u fl-għarfien dwar id-diżabilità kif deskritt fl-Anness IV lill-persunal kollu tagħhom li jaħdem fil-port u li jittratta direttament mal-pubbliku li qed jivjaġġa;
- (x) jiżguraw li meta jiġu rreklutati l-impjegati ġodda, kollha jattendu għal taħriġ relatat mad-diżabilità, u li l-persunal jirċievi korsijiet ta' aġġornament fit-taħriġ meta jkun xieraq.

Artikolu 16

Kumpens fir-rigward tas-siġġijiet bir-roti u t-tagħmir tal-mobilità

1. Fejn siġġijiet bir-roti jew tagħmir tal-mobilità jew partijiet minnhom, jintilfu jew jiġrilhom il-ħsara waqt li jkun qed jingarru fil-port jew trasportati abbord il-bastiment, qabel, waqt u wara l-vjaġġ, il-passiġġier ta' min ikun it-tagħmir għandu jiġi kumpensat, mit-trasportatur jew mill-entità tal-ġestjoni tal-port, skont min kien responsabbli għat-tagħmir fil-hin li ntilef jew ġralu l-ħsara.

Fejn meħtieġ, għandu jsir kull sforz sabiex it-tagħmir jiġi ssostitwit fi żmien qasir.

2. Ma għandu jkun hemm l-ebda limitu għall-ammont ta' kumpens li jista' jithallas skont dan l-Artikolu.

Kapitolu III

Obbligi tat-trasportaturi fil-każ ta' vjaġġ interrott

Artikolu 17

Għoti ta' informazzjoni

1. F'każ ta' dewmien, it-trasportatur jew, fejn xieraq, l-entità tal-ġestjoni tal-port għandha tinforma lill-passiġġieri bil-hinijiet mistennija tat-tluq u tal-wasla hekk kif din l-informazzjoni tkun disponibbli, imma mhux aktar tard minn nofs siegħa wara tluq skedat jew siegħa qabel wasla skedata rispettivament.

2. Jekk il-passiġġieri jutilfu konnessjoni minhabba dewmien, it-trasportatur li jwettaq il-ġarr għandu jagħmel sforzi raġonevoli biex jinforma lill-passiġġieri kkonċernati dwar konnessjonijiet alternattivi.

Artikolu 18

Dritt għall-assistenza

1. Fejn trasportatur raġonevolment jistenna li servizz marittimu tal-passiġġieri jiġi mdewwem għal aktar minn siegħa lil hinn mill-ħin skedat tat-tluq tiegħu, il-passiġġieri għandhom jiġu offruti, mingħajr ħlas, ikliet u rifreskanti b'mod raġonevoli skont it-tul ta' ħin tal-istennija, jekk ikunu disponibbli abbord jew fil-port, jew ikunu jistgħu jiġu fornuti b'mod raġonevoli.
2. Fil-każ ta' kwalunkwe dewmien fejn isir meħtieġ li l-passiġġier joqgħod lejl wieħed jew aktar jew joqgħod għal iżjed żmien milli kien intenzjonat, fejn u meta fizikament possibbli l-passiġġier għandu jiġu offrut, mingħajr ħlas, lukanda jew akkomodazzjoni oħra, u trasport bejn il-port u l-post tal-akkomodazzjoni b'żieda mal-ikliet u x-xorb stipulati fil-paragrafu 1.
3. Jekk is-servizz marittimu ma jkunx jista' jitkompla, it-trasportaturi għandhom jorganizzaw, meta possibbli u kemm jista' jkun malajr, servizzi alternattivi ta' trasport għall-passiġġieri.
4. Fl-applikazzjoni tal-paragrafi 1, 2 u 3, it-trasportatur li jwettaq it-trasport għandu jagħti attenzjoni partikolari għall-ħtiġijiet tal-persuni b'diżabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa u ta' kwalunkwe persuni li jkunu qed jakkumpanjawhom.

Artikolu 19

Tibdil tar-rotta u rimborż

1. Fejn trasportatur raġonevolment jistenna li servizz marittimu tal-passiġġieri jiġi mdewwem għal aktar minn sagħtejn lil hinn mill-ħin skedat tat-tluq tiegħu, il-passiġġieri għandhom immedjatement:
 - (a) jiġu offruti servizz alternattiv ta' trasport b'kundizzjonijiet raġonevoli jew, jekk dan ma jkunx possibbli, jiġu infornati dwar servizzi adegwati ta' trasport alternattivi ta' operaturi oħra ta' trasport;
 - (b) jirċievu rimborż tal-prezz tal-biljett sakemm ma jaċċettawx is-servizzi alternattivi ta' trasport imsemmija f'(a).

Il-ħlas tar-rimborż previst fil-punt (b) għandu jsir skont l-istess kundizzjonijiet bħal tal-ħlas tal-kumpens previst fl-Artikolu 20.

2. Id-dritt għar-rimborż skont dan l-Artikolu ma għandux japplika għall-passiġġieri ta' vjaġġ bi kruċier sakemm dawn id-drittijiet ma jitnisslux mid-Direttiva 90/314/KEE.

Artikolu 20

Kumpens tal-prezz tal-biljett

1. Minghajr ma jitlef id-dritt għat-trasport, passiġġier jista' jitlob kumpens mingħand it-trasportatur jekk ikun qed iħabbat wiċċu ma' dewmien fil-wasla minħabba kanċellazzjoni jew dewmien ta' fluq. Il-livelli minimi tal-kumpensi għandhom ikunu kif ġej:
 - (a) 25 % tal-prezz tal-biljett f'każ ta' dewmien minn 60 minuta sa 119-il minuta;
 - (b) 50 % tal-prezz tal-biljett f'każ ta' dewmien ta' 120 minuta jew aktar;
 - (c) 100 % tal-prezz tal-biljett jekk it-trasportatur jonqos milli jipprovdi servizzi alternattivi jew l-informazzjoni imsemmija fl-Artikolu 19(a).
2. Id-dritt għall-kumpens skont dan l-Artikolu ma għandux japplika għall-passiġġieri ta' vjaġġ bi kruċier sakemm dawn id-drittijiet ma jitnisslux mid-Direttiva 90/314/KEE.
3. Il-kumpens għandu jithallas fi żmien xahar wara li tkun tressqet it-talba għall-kumpens. Il-kumpens jista' jithallas b'vawċers u/jew servizzi oħra jekk it-termini jkunu flessibbli, b'mod partikolari fir-rigward tal-perjodu tal-validità u d-destinazzjoni. Il-kumpens għandu jithallas fi flus fuq talba tal-passiġġier.
4. Dan l-Artikolu ma għandux japplika fejn id-dewmien jew il-kanċellazzjoni huma kkawżati minn ċirkustanzi li fixxlu t-tħaddim tas-servizz tat-trasport, li ma setgħux jiġu evidati anki jekk ittiehdu l-miżuri kollha raġonevoli.

Artikolu 21

Talbiet ulterjuri

Xejn f'dan ir-Regolament ma għandu jwaqqaf lill-passiġġieri milli jfittxu għall-ħsara fir-rigward ta' telf li jirriżulta mill-kanċellazzjonijiet jew id-dewmien tas-servizzi tat-trasport fil-qrati nazzjonali.

Artikolu 22

Miżuri addizzjonali favur il-passiġġieri

It-trasportaturi għandhom jikkooperaw sabiex jadottaw arrangamenti fil-livell nazzjonali jew Ewropew bl-involvement tal-partijiet interessati, assoċjazzjonijiet tal-professjonisti u assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi, il-passiġġieri u l-persuni b'diżabilità. Dawn il-miżuri għandhom ikollhom l-għan li jtejbu l-kura tal-passiġġieri, speċjalment fil-każ ta' dewmien fit-tul u interruzzjoni jew kanċellazzjoni tal-ivvjaġġar.

Kapitolu IV

Informazzjoni għall-passiġġieri u t-trattament tal-ilmenti

Artikolu 23

Dritt għal informazzjoni dwar l-ivvjaġġar

L-entitajiet tal-ġestjoni tal-portijiet u t-trasportaturi għandhom jipprovdu lill-passiġġieri bl-informazzjoni adegwata matul il-vjaġġ kollu tagħhom fl-iktar forma xierqa. Għandha tinghata attenzjoni partikolari għall-htigijiet tan-nies b'dizabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa.

Artikolu 24

Informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri

1. It-trasportaturi għandhom jiżguraw li l-passiġġieri inghatatlihom informazzjoni xierqa u li tiftiehem fir-rigward tad-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament sa mhux aktar tard mit-tluq. Sakemm l-informazzjoni tkun inghatat jew mit-trasportatur jew mit-trasportatur li jwettaq it-trasport, l-iehor ma għandux ikun obligat li jipprovdi dik l-informazzjoni. L-informazzjoni għandha tinghata fl-aktar format xieraq. Meta tinghata din l-informazzjoni, għandha tinghata attenzjoni partikolari għall-htigijiet tan-nies b'dizabilità u tal-persuni b'mobilità mnaqqsa.
2. It-trasportaturi u l-entitajiet tal-ġestjoni tal-portijiet għandhom jiżguraw li l-informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament tkun pubblikament disponibbli kemm abbord il-bastimenti kif ukoll fil-portijiet. Din l-informazzjoni għandha tinkludi d-dettalji tal-kuntatt tal-entità tal-infurzar mahtura mill-Istat Membru skont l-Artikolu 26(1).

Artikolu 25

Ilmenti

1. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu mekkanizmu għad-drittijiet u l-obbligi koperti minn dan ir-Regolament.
2. Il-passiġġieri jistgħu jressqu ilment għand trasportatur fi żmien xahar mill-jum meta ngħata s-servizz jew meta ma ngħatax is-servizz. Fi żmien 20 jum ta' hidma, id-destinatarju tal-ilment għandu jew jagħti opinjoni raġunata jew f'każijiet ġustifikati, jinforma lill-passiġġier sa liema data għandha tasal ir-risposta. Iz-żmien li ddum biex tinghata r-risposta ma għandux ikun ta' aktar minn xahrejn minn meta jasal l-ilment.
3. Jekk ma tasalx risposta fil-limiti taż-żmien stipulati fil-paragrafu 2, l-ilment għandu jitqies li ġie aċċettat.

Kapitolu V

Infurzar u l-entitajiet nazzjonali tal-infurzar

Artikolu 26

Entitajiet nazzjonali tal-infurzar

1. Kull Stat Membru għandu jahtar entità jew entitajiet responsabbli mill-infurzar ta' dan ir-Regolament. Kull entità għandha tiegħu l-miżuri neċessarji biex tiżgura li d-drittijiet tal-passiġġieri huma rispettati fosthom il-konformità mar-regoli tal-aċċessibilità msemmija fl-Artikolu 8. Kull entità għandha, fl-organizzazzjoni, fid-deċiżjonijiet ta' finanzjament, fl-istruttura legali u fit-teħid tad-deċiżjonijiet tagħha, tkun indipendenti mit-trasportaturi.
2. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni bl-entità jew entitajiet mahtura skont dan l-Artikolu u bir-responsabbiltajiet rispettivi tagħhom.
3. Kull passiġġier jista' jilmenta mal-entità mahtura skont il-paragrafu 1, jew ma' kwalunkwe entità xierqa oħra mahtura minn xi Stat Membru, fuq allegat ksur ta' dan ir-Regolament.
4. L-Istati Membri li għażlu li jeżentaw ċerti servizzi skont l-Artikolu 2(2) għandhom jiżguraw mekkanizmu komperabbli tal-infurzar tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 27

Rapport dwar l-infurzar

1. Fl-1 ta' Ġunju ta' kull sena l-entitajiet tal-infurzar mahtura skont l-Artikolu 26 għandhom jippubblikaw rapport dwar l-attivitajiet tagħhom matul is-sena ta' qabel, li jkun fih fost l-oħrajn:
 - (a) deskrizzjoni tal-azzjonijiet meħuda sabiex jiġu implimentati d-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament,
 - (b) referenza għall-proċedura applikabbli għar-riżoluzzjoni tal-ilmenti individwali,
 - (c) taqsira tar-regoli dwar l-aċċessibilità għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa applikabbli f'dak l-Istat Membru;
 - (d) id-dejta aggregata fuq l-ilmenti;
 - (e) id-dettalji tas-sanzjonijiet applikati;
 - (f) kwistjonijiet oħra ta' importanza għall-infurzar aħjar ta' dan ir-Regolament.

2. Sabiex ikun jista' jsir abbozz ta' dan ir-rapport l-entitajiet tal-infurzar għandhom izommu statistika dwar l-ilmenti individwali, skont is-sugġett u l-kumpaniji kkonċernati. Din id-dejta għandha tkun disponibbli għall-Kummissjoni meta tintalab jew għall-awtoritajiet investigattivi nazzjonali sa tliet snin mid-data tal-incident.

Artikolu 28

Kooperazzjoni bejn l-entitajiet tal-infurzar

L-entitajiet nazzjonali tal-infurzar mahtura skont l-Artikolu 26(1) għandhom jaqsmu l-informazzjoni dwar il-prinċipji u l-prattiċi tal-hidma u tat-tehid tad-deċiżjonijiet tagħhom għall-fini ta' protezzjoni konsistenti tal-passiġġieri madwar il-Komunità kollha. Il-Kummissjoni għandha tappoġġahom f'din ir-responsabbiltà.

Artikolu 29

Penalitajiet

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-penalitajiet applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li dawn ir-regoli jiġu implementati. Il-penalitajiet previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuażivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw dawk id-dispożizzjonijiet lill-Kummissjoni u għandhom jinnotifikawha mingħajr dewmien b'kull emenda sussegwenti li tolqothom.

Kapitolu VI

Dispożizzjonijiet Finali

Artikolu 30

Rapport

Il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill sa mhux aktar tard minn tliet snin wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament dwar l-operat u l-effetti ta' dan ir-Regolament. Ir-rapport għandu jkun akkompanjat, fejn meħtieġ, bi proposti ġuridiċi li jimplimentaw b'aktar dettall id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, jew li jirreveduh.

Artikolu 31

Emenda għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Fl-Anness għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004, jiżdied il-punt [19] li ġej:

"19. Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' [...] dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni navigabbli u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi²¹."

Artikolu 32

Dhul fis-seħh

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fl-ghoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Għandu japplika minn [sentejn] wara l-pubblikazzjoni. L-Artikoli 6, 7, 25, 26, u 29, għandhom japplikaw minn [sena] wara l-pubblikazzjoni.

Dan ir-Regolament jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussell, [...]

Għall-Parlament Ewropew
Il-President
[...]

Għall-Kunsill
Il-President
[...]

²¹ ĠU C [...], [...], p. [...].

ANNESS I

Dritt ghar-rimborż jew bdil fir-rotta f'każ ta' riservazzjoni bil-quddiem għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa

1. Meta ssir referenza għal dan l-Anness, il-persuni b'diżabilità u l-persuni b'mobilità mnaqqsa għandhom jiġu offruti l-għażla bejn:

(a) - rimborż fi żmien sebat ijiem, imhallas f'kontanti, permezz ta' trasferiment bankarju, ordnijiet bankarji jew çekkijiet bankarji jew, bil-qbil iffirmit tal-passiġġier, tal-prezz sħiħ tal-biljett li bih inxtara, għall-parti jew il-partijiet tal-vjaġġ li ma sarux u għall-parti jew il-partijiet li diġà saru jekk il-vjaġġ ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan oriġinali tal-vjaġġ tal-passiġġier, flimkien ma', fejn rilevanti,

- vjaġġ ta' ritorn lejn l-ewwel post tat-tluq, mal-ewwel opportunità; jew

(b) bdil fir-rotta, taħt kundizzjonijiet tat-trasport komparabbli, għad-destinazzjoni finali tagħhom mal-ewwel opportunità; jew

(c) bdil fir-rotta, taħt kundizzjonijiet tat-trasport komparabbli, għad-destinazzjoni finali tagħhom f'data aktar tard skont il-konvenjenza tal-passiġġier, soġġett għall-postijiet disponibbli.

2. Il-paragrafu 1(a) għandu japplika wkoll għal passiġġieri li t-titjiriet tagħhom jiffurmaw parti minn pakkett, hlief għad-dritt għar-rimborż fejn dan id-dritt iqum skont id-Direttiva 90/314/KEE²².

3. Meta, fil-każ fejn belt jew reġjun huwa moqdi minn bosta porti, trasportatur operattiv joffri lill-passiġġier vjaġġ għal port alternattiv għal dak li għalih saret ir-riservazzjoni, it-trasportatur operattiv għandu jsostni l-ispiża tat-trasferiment tal-passiġġier minn dak il-port alternattiv jew għal dak li għalih saret ir-riservazzjoni, jew għal destinazzjoni oħra fil-qrib miftehma mal-passiġġier.

²² ĠU L 158, 23.6.1999, p. 55.

ANNEX II

Assistenza fil-portijiet

L-assistenza u l-arrangamenti mehtieġa biex jagħmluha possibbli għall-persuni b'diżabilità u għall-persuni b'mobilità mnaqqsa li:

- jikkomunikaw il-wasla tagħhom f'port u għat-talba tagħhom għall-assistenza,
- jiċċaqalqu minn punt tad-dhul għal bank tal-kontroll, jekk ikun hemm, jew għall-bastiment.
- jgħaddu mill-kontroll u jirreġistraw l-bagalji, jekk mehtieġ,
- jipproċedu mill-bank tal-kontroll (jekk ikun hemm) għall-bastiment, bit-twettiq tal-proċeduri tal-immigrazzjoni, tad-dwana u tas-sigurtà;
- jimbarkaw fuq il-bastiment permezz ta' lifts, sigġijiet tar-roti jew assistenza oħra mehtieġa, skont il-każ,
- jipproċedu mill-bieb tal-bastiment sal-bank/iż-żona tagħhom,
- iqiegħdu u jerġgħu jiehdu lura l-bagalji fuq il-bastiment,
- jipproċedu mill-bankijiet tagħhom sal-bieb tal-bastiment,
- jimbarkaw minn fuq il-bastiment, permezz ta' lifts, sigġijiet tar-roti jew assistenza oħra mehtieġa, skont il-każ,
- jiehdu lura l-bagalji (jekk mehtieġ), bil-kompletar tal-proċeduri tal-immigrazzjoni u tad-dwana,
- jipproċedu mis-sala tal-bagalji jew mill-punt tal-iżbark għall-punt magħżul għall-hruġ,
- imorru sal-faċilitajiet sanitarji jekk ikun mehtieġ.

Meta persuna b'diżabilità jew persuna b'mobilità mnaqqsa tkun assistita minn persuna li takkumpanjaha, din il-persuna għandha, jekk titlob, tithalla tipprovdi l-assistenza mehtieġa fl-port u waqt l-imbark u l-iżbark.

Il-garr tat-tagħmir tal-mobilità kollu mehtieġ, fosthom tagħmir bħal sigġijiet tar-roti tal-elettriku.

Il-bdil temporanju tat-tagħmir tal-mobilità li tkun gratlu xi hsara jew li jkun intilef, għalkemm dan mhux neċessarjament ikun identiku.

L-immanigjar fl-art tal-annimali tal-assistenza rikonoxxuti, meta jkun relevanti.

Il-komunikazzjoni, f'format aċċessibbli, tal-informazzjoni mehtieġa għall-imbark u l-iżbark.

ANNESS III

Assistenza abbord il-bastimenti

Il-ġarr fil-bastimenti tal-annimali tal-assistenza rikonoxxuti, soġġett għar-regolamenti nazzjonali.

Barra mit-tagħmir mediku, it-trasport sa massimu ta' żewġ biċċiet ta' tagħmir tal-mobilità għal kull persuna b'diżabilità, inkluż is-siġġu bir-roti.

Il-komunikazzjoni tal-informazzjoni essenzjali li tikkonċerna r-rotta f'formati aċċessibbli.

Għandhom isiru l-isforzi kollha raġonevoli biex isir arrangament ta' postijiet li jissodisfaw il-ħtiġijiet ta' individwi b'diżabilità jew b'mobilità mnaqqa fuq talba u soġġett għar-rekwiżiti ta' sikurezza u d-disponibilità.

L-assistenza sal-facilitajiet sanitarji, jekk ikun meħtieġ.

Meta persuna b'diżabilità jew persuna b'mobilità mnaqqa tkun assistita minn persuna li takkumpanjaha, il-kumpanija tal-ġarr għandha tagħmel l-isforzi kollha raġonevoli biex tagħti lil din il-persuna post maġenb il-persuna b'diżabilità jew il-persuna b'mobilità mnaqqa.

ANNEX IV

Taħriġ relatat mad-dizabilità

Taħriġ relatat mal-ġharfien tad-dizabilità

It-taħriġ tal-persunal li jitratta direttament mal-pubbliku li jkun qed jivjaġġa jinkludi:

- l-ġharfien ta' u l-imġieba adatta mal-passiġġieri b'dizabilitajiet fiżiċi, sensorjali (smiegħ u viżjoni), ma jidhrux u intellettuali, fosthom kif tagħraf bejn l-abilitajiet differenti tal-individwi li l-mobilità, l-orjentazzjoni jew il-komunikazzjoni tagħhom tista' tkun mnaqqsa;
- l-ostakli li jaffrontaw il-persuni b'mobilità mnaqqsa, fosthom ostakli ta' attitudni, ambjentali/fiżiċi u organizzattivi;
- annimali tal-assistenza rikonoxxuti, fosthom ir-rwol u l-ħtiġijiet tal-annimali tal-assistenza;
- indirizzar tal-affarijiet li jiġru bla mistenni;
- il-ħiliet interpersonali u l-metodi tal-komunikazzjoni ma' nies neqsin mis-smiegħ u ma' nies neqsin mid-dawl, ma' nies b'diffikultajiet fit-taħdit u ma' nies b'disabilità intellettuali;
- ġharfien ġenerali tal-linji gwida tal-IMO li jirrilataw mar-Rakommandazzjonijiet għad-Diżinn u l-Operat tal-bastimenti tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-ħtiġijiet tal-anzjani u l-persuni b'dizabilità;
- kif iġorru s-siġġijiet bir-roti u strumenti oħra li jgħinu l-mobilità b'attenzjoni sabiex jevitaw li tiġrilhom il-ħsara (għall-persunal kollu responsabbli mill-ġarr tal-bagalji hekk ikun hemm).

It-taħriġ fl-assistenza għall-persuni b'dizabilità

It-taħriġ tal-persunal li jassisti direttament lill-persuni b'mobilità mnaqqsa jinkludi:

- kif tghin lil min juża siġġu bir-roti jitransferixxi ruhu għal u mis-siġġu tar-roti;
- ħiliet biex tingħata assistenza lill-persuni b'mobilità mnaqqsa li qed jivjaġġaw flimkien ma' annimali tal-assistenza rikonoxxuti, fosthom ir-rwol u l-ħtiġijiet ta' dawn l-annimali;
- tekniki kif għandhom jiġu eskortati passiġġieri neqsin mid-dawl u li jaraw parzjalment u għall-immaniġjar u l-ġarr tal-annimali tal-assistenza rikonoxxuti;
- ġharfien tat-tipi ta' tagħmir li jista' jassisti lill-persuni b'mobilità mnaqqsa u ġharfien ta' kif jimmaniġjaw tagħmir bħal dan;
- l-użu tat-tagħmir tal-assistenza għall-imbark u l-iżbark użat u ġharfien tal-proċeduri addatti għall-assistenza għall-imbark u l-iżbark li jħarsu s-sikurezza u d-dinjità tal-persuni b'mobilità mnaqqsa;
- ġharfien suffiċjenti tal-ħtieġa tal-assistenza affidabbli u professjonali. Ġharfien ukoll tal-possibilità li ċerti passiġġieri b'dizabilità jesperjenzaw sensazzjonijiet ta' vulnerabilità matul il-vjaġġ minhabba d-dipendenza tagħhom fuq l-assistenza pprovduta;

- ikun jaf jaghti l-ewwel ghajnuna